

v – середньогодинна продуктивність праці одного робітника.

Для визначення абсолютного і відносного впливу зазначених чинників на загальну зміну досліджуваного показника обсягу виробництва продукції рекомендується використати метод ланцюгових підстановок.

Список використаних джерел:

1. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник/ П.Я.Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 416с.
2. Савицька Г.В.Економічний аналіз діяльності підприємства: навч.посібник / Г.В.Савицька. – Київ : Знання, 2004. – 654с.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ КП ЗАЧЕПИЛІВСЬКОГО ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА)

Косяк А. П., канд. екон. наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова м. Харків

В умовах ринкової економіки важливу роль приділяють стану та управлінню фінансово-економічної безпеки підприємства. А на сучасному етапі фінансово-економічна безпека підприємства є дуже складною системою, яка містить у собі різноманітні складові, що направлені на забезпечення ефективності управління та використання матеріальних, трудових, інформаційних і фінансових ресурсів підприємства.

Фінансово-економічна безпека підприємства, а також її функціонування досліджувалася у працях українських і зарубіжних вчених, таких, як: Н. Ю. Подольчак, В. Я. Карковська [1], І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко [2], З. С. Варналія [3], О. Г. Череп [4], П. О. Нікіфоров, С. С. Куперівська [4] та ін.

Так, Н. Ю. Подольчак під терміном «фінансово-економічна безпека підприємства» розуміє «захищеність потенціалу підприємства у різних сферах діяльності від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення» [1].

І. П. Мойсеєнко вважає, що «фінансово-економічна безпека підприємства» – це такий фінансово-економічний стан підприємства, який забезпечує захищеність його фінансово-економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз та створює необхідні фінансово-економічні передумови для стійкого розвитку в поточному та довгостроковому періодах [2].

З. С. Варналій, зазначає, що результат комплексу складових, орієнтованих на усунення фінансово-економічних загроз функціонування та розвитку підприємства і забезпечення його фінансової стійкості й незалежності, високої конкурентоспроможності технологічного потенціалу, оптимальності та ефективності організаційної структури, правового захисту діяльності, захисту

інформаційного середовища, комерційної таємниці, безпеки персоналу, капіталу, майна та комерційних інтересів [3].

О. Г. Череп, вказує на те, можна виділити три типи стратегії безпеки, які відрізняються за своїм змістом. Перший тип – це стратегія, яка пов'язана з необхідністю раптово реагувати на реальні загрози, що виникли у виробничій діяльності. Створені для вирішення цього завдання підрозділи, виділені сили і кошти можуть послабити або запобігти дії загроз, і в той же час може виникнути ситуація, коли підприємству буде нанесений збиток. Другий тип – стратегія, орієнтована на прогнозування, своєчасне виявлення небезпек і загроз, цілеспрямоване дослідження ситуації, як всередині підприємства, так і в навколишньому його середовищі. Виділені для вирішення цього завдання фахівці, сформовані служби безпеки створюють можливість усвідомлено і цілеспрямовано проводити роботу з формування сприятливих умов діяльності підприємства. Третій тип – стратегія безпеки, спрямована на відшкодування (відновлення, компенсацію) завданого збитку. Дана стратегія може вважатися прийнятною лише тоді, коли збиток нівелюється, або коли немає можливості здійснити стратегію першого і другого типів [4].

Згідно з думкою П. О. Нікіфорова й С. С. Куперівської вважається фінансово-безпечною компанію ту, яка виважено і оптимально підходить до використання і управління своїми фінансовими ресурсами, здійснює чіткий їх контроль, оперативно реагує на будь-які загрози, внутрішні чи зовнішні, з метою їх мінімізації або уникнення без шкоди для загальної діяльності [5].

Дослідження наукових результатів багатьох вчених показують, що поняття фінансово-економічної безпеки немає однозначного тлумачення. У більшості наукових досліджень фінансова та економічна безпека підприємства розмежовуються.

Оцінка ефективності управління фінансово-економічною безпекою підприємства, як правило, ґрунтується на аналізі різних фінансових показників.

Як бачимо, у таблиці 1 наведено розраховані показники за допомогою яких ми можемо оцінити фінансово-економічний стан комунального підприємства Зачепилівського водопровідно-каналізаційного підприємства за 2016 – 2018 рр.

Слід відмітити, що до основних індикаторів, що характеризують рівень фінансово-економічної безпеки на підприємствах України, відносять наступні: показники, які визначають фінансову стійкість, це коефіцієнт автономії (фінансової незалежності), який складає 0,9 при нормативному значенні $>0,5$, це свідчить про те, чим вище значення коефіцієнта автономії, тим підприємство більш фінансово стійке та незалежне від кредиторів. Якщо його значення дорівнює 1 (або 100%), це свідчить про те, що власники повністю фінансують своє підприємство. Комунальне підприємство належить до фінансово стійких.

Оберненим до коефіцієнта фінансової автономії є коефіцієнт фінансової залежності, зниження цього показника у динаміці на 0,052 означає збільшення обсягу власного капіталу комунального підприємства на 1063,0 тис.грн.

Фінансова стійкість підприємства – одна з найважливіших характеристик його діяльності, так коефіцієнт фінансової стійкості значно перевищує нормативне значення, слід зазначити, що чим вища фінансова стійкість

підприємства, то більше воно незалежне від різких коливань ринкової кон'юнктури, а, отже, менший ризик його банкрутства.

Показники, що визначають платоспроможність – це коефіцієнти ліквідності, всі вони мають динаміку зростання, так коефіцієнт загальної ліквідності зріс на 4,97, це свідчить про те, що платоспроможність підприємства зростає і є на достатньо високому рівні.

Таблиця 1 – Показники фінансово-економічного стану КП Зачепилівське ВКП

Показники	Коефіцієнти	Роки			Відхилення (+; -)	
		2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017
Плато-спроможності	абсолютної ліквідності	6,753	7,427	7,475	0,674	0,048
	швидкої ліквідності	7,674	12,647	12,562	4,973	-0,085
	загальної ліквідності	7,853	12,929	12,823	5,076	-0,106
Ділової активності	оборотності активів	0,225	1,621	1,257	1,396	-0,364
	оборотності дебіторської заборгованості	15,577	10,591	7,130	-4,986	-3,461
	оборотності кредиторської заборгованості	54,0	44,36	159,31	-9,64	114,95
	оборотності запасів	80,28	70,83	72,43	-9,45	1,6
	оборотності ОЗ (фондовіддача)	1,626	1,510	1,244	-0,116	-0,266
	оборотності власного капіталу	2,461	1,736	1,312	-0,725	-0,424
	Фінансової стійкості	автономії (фінансової незалежності)	0,918	0,947	0,964	0,029
фінансової залежності		1,089	1,056	1,037	-0,033	-0,019
співвідношення позикового і власного капіталу		0,089	0,056	0,037	-0,033	-0,019
маневрування власним капіталом		0,608	0,668	0,440	0,06	-0,228
забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами		0,873	0,923	0,922	0,05	-0,001
фінансового ризику		0,089	0,056	0,037	-0,033	-0,019
фінансової стійкості		11,266	17,849	26,891	6,583	9,042
Рентабельності		рентабельності діяльності	0,192	0,061	0,050	-0,131
	рентабельності власного капіталу	0,474	0,105	0,065	-0,369	-0,04
	рентабельності активів	0,527	0,120	0,076	-0,407	-0,044
Прибуток (збиток)	Чистий прибуток, тис.грн.	460,7	141,3	133,1	-319,4	-8,2

Висновок: В ході дослідження встановлено, що фінансово-економічна безпека відіграє значну роль в управлінні підприємством, а наявність надійної інформації дозволяє оперативно приймати оптимальні рішення для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Для ФЕБ важливе значення мають як показники, так і їхні граничні значення, недотримання яких може перешкодити нормальній роботі комунального підприємства.

Список використаних джерел:

1. Подольчак Н. Ю. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник / Н. Ю. Подольчак, В. Я. Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 268 с.
2. Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.
3. Економічна безпека: навч. посіб. / За ред. З. С. Варналія. – КИЇВ : Знання, 2009. – 647 с.
4. Череп О. Г. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 3(61). – С. 328–330.
5. Нікіфоров П. О. Сутність і значення фінансової безпеки страхової компанії / П. О. Нікіфоров, С. С. Кучерівська // Фінанси України. – 2006. – № 5. – С. 86–94.

БЕЗПЕКА В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Кравченко О. О., викладач, Дутко Л. П., викладач Самбірського технікуму економіки та інформатики

Туризм у сучасних умовах є надзвичайно динамічною галуззю економіки та невід’ємною складовою більшості регіональних суспільних систем. Водночас, поряд із інтенсивним розвитком і територіальною експансією туристичної діяльності, щораз актуальнішими стають проблеми безпеки туризму – соціально-економічні, політико-правові, екологічні, соціокультурні та ін.

Безпека туризму – це стан функціонування туристичної сфери певного регіону (держави) у визначений період часу, що характеризується відсутністю загроз і таким поєднанням туристичних ресурсів та інфраструктури, яке дозволяє забезпечити стабільний розвиток конкретної територіальної рекреаційної системи у майбутньому.

В структурі безпеки туризму можна виділити три складові: безпека туристичного бізнесу; безпека туристичних об’єктів; безпека туристів. Перша складова найчастіше розглядається в економічних дослідженнях на рівні галузі або конкретних туристичних підприємств. Друга складова перебуває в центрі уваги екології та географії, причому розглядається переважно деструктивний антропогенний вплив на природні туристичні ресурси й об’єкти. Третя складова є центральною у дослідженнях методики організації подорожей різних видів активного туризму і може мати певне значення також для туристичного страхування [1].

У статті 13 «Безпека в галузі туризму» Закону України «Про туризм» підкреслено важливість дотримання умов для організації безперешкодного відпочинку туристів, захист їх при здійсненні туристичних подорожей тощо [2].

Згідно із законом безпека в галузі туризму – сукупність факторів, що характеризують соціальний, економічний, правовий та інший стани забезпечення прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави в галузі туризму. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування,